

॥ यजुर्वेद-उपाकर्म ॥

॥ कामोऽकार्षीन्मन्त्र जपः ॥

आचमनम्। पवित्रपाणिः। दर्भेष्वासीनः। दर्भान् धारयमाणः।

शुक्लाम्बरधरं + शान्तये। प्राणायामः।

ममोपात्त-समस्त-दुरित-क्षयद्वारा श्री-परमेश्वर-प्रीत्यर्थं शुभे शोभने मुहूर्ते
अद्य ब्रह्मणः द्वितीयपरार्धे श्वेतवराहकल्पे वैवस्वतमन्वन्तरे अष्टाविंशतितमे
कलियुगे प्रथमे पादे जम्बूद्वीपे भारतवर्षे भरतखण्डे मेरोः दक्षिणे पार्श्वे
शकाब्दे अस्मिन् वर्तमाने व्यावहारिके प्रभवादीनां षष्ठ्याः संवत्सराणां
मध्ये क्रोधि-नाम-संवत्सरे दक्षिणायने वर्ष-ऋतौ सिंह-श्रावण-मासे शुक्ल-
पक्षे पौर्णमास्यां शुभतिथौ इन्दुवासरयुक्तायां श्रवण-नक्षत्र (०८:०८;
श्रविष्ठा-नक्षत्र)युक्तायां शोभन-योगयुक्तायां भद्रा-करण (१३:३२; बव-
करण)युक्तायाम् एवं-गुण-विशेषण-विशिष्टायाम् अस्यां पौर्णमास्यां

तैष्यां पौर्णमास्याम् अध्यायोत्सर्जन-अकरण- प्रायश्चित्तार्थम् अष्टोत्तर
(शत/सहस्र) सङ्ख्याया कामोऽकार्षीन्मन्युरकार्षीदिति^१ महामन्त्रजपं करिष्ये।
इति सङ्कल्प्य दर्भान्निरस्य अप उपस्पृश्य।

कामोऽकार्षीन्मन्युरकार्षीन्नमो नमः इति जपं कृत्वा पवित्रं विसृज्य
आचामेत्।

^१विस्तृत-कामोऽकार्षीन्नमः---कामोऽकार्षीन्नमो नमः। कामोऽकार्षीत्कामः करोति नाहं करोमि कामः कर्ता नाहं कर्ता कामः कारयिता नाहं कारयिता एष ते काम कामाय स्वाहा॥ मन्युरकार्षीन्नमो नमः। मन्युरकार्षीन्मन्युः करोति नाहं करोमि मन्युः कर्ता नाहं कर्ता मन्युः कारयिता नाहं कारयिता एष ते मन्यो मन्यवे स्वाहा॥

॥ महा-सङ्कल्पः ॥

आचम्य, दर्भेषु आसीनः, दर्भान् धारयमाणः। शुक्लाम्बरधरं + शान्तये।
प्राणायामः।

ममोपात्त-समस्त-दुरित-क्षयद्वारा श्रीपरमेश्वरप्रीत्यर्थम्

तदेव लग्नं सुदिनं तदेव ताराबलं चन्द्रबलं तदेव।
विद्याबलं दैवबलं तदेव लक्ष्मीपते ते अङ्घ्रियुगं स्मरामि॥

ॐ॥ अपवित्रः पवित्रो वा सर्वावस्थागतोऽपि वा।
यः स्मरेत्पुण्डरीकाक्षं स बाह्याभ्यन्तरः शुचिः॥

मानसं वाचिकं पापं कर्मणा समुपार्जितम्।
श्रीरामस्मरणेनैव व्यपोहति न संशयः॥

श्रीराम राम राम।

तिथिर्विष्णुस्तथा वारो नक्षत्रं विष्णुरेव च।
योगश्च करणं चैव सर्वं विष्णुमयं जगत्॥

श्रीगोविन्द गोविन्द गोविन्द।

अद्य श्री-भगवतः आदिविष्णोः आदिनारायणस्य अचिन्त्यया अपरिमितया
शक्त्या भ्रियमाणस्य महाजलौघस्य मध्ये परिभ्रममाणानाम् अनेककोटि-
ब्रह्माण्डानाम् एकतमे अव्यक्त-महदहङ्कार-पृथिव्यप्तेजो-वाय्वाकाशाद्यैः
आवरणैः आवृतेऽस्मिन् महति ब्रह्माण्डकरण्डमण्डले आधारशक्ति
आदिकूर्मादि अनन्तादि अष्टदिग्गजोपरि प्रतिष्ठितानाम् अतल-वितल-
सुतल-तलातल-रसातल-महातल-पातालाख्यानां सप्त-लोकानाम् उपरितले
पुण्यकृत्याम् निवासभूते भुवर्लोक-सुवर्लोक-महोलोक-जनोलोक-तपोलोक-
सत्यलोकाख्य-लोकषट्कस्य अधोभागे महानालायमानफणिराजशेषस्य

सहस्रफणामणि-मण्डल-मण्डिते दिग्दन्ति-शुण्डादण्ड-उत्तम्बिते लवणेशु-
सुरासर्पि-दधि-क्षीर-शुद्धोदकार्णवैः परिवृते जम्बू-प्लक्ष-शाल्मलि-कुश-क्रौञ्च-
शाक-पुष्कराख्य-सप्तद्वीपानां मध्ये जम्बूद्वीपे भारत-किम्पुरुष-हरि-इलावृत-
भद्राश्व-केतुमाल-हिरण्य-रमणक-कुरु-वर्षाख्य नववर्षाणां मध्ये भारतवर्षे
इन्द्र-कशेरु-ताम्र-गभस्ति-पुत्राग-गन्धर्व-सौम्य-वरुण-भरत-खण्डानां मध्ये
भरतखण्डे सुमेरु-निषध-हेमकूट-हिमाचल-माल्यवत्-पारियात्रक-गन्धमादन-
कैलास-विन्ध्याचलादि-महाशैलमध्ये दण्डकारण्य-चम्पकारण्य-विन्ध्यारण्य-
वीक्षारण्य-श्वेतारण्य-वेदारण्यादि अनेकपुण्यारण्यानां मध्ये कर्मभूमौ
दण्डकारण्ये समभूमिरेखायाः दक्षिणदिग्भागे श्रीशैलस्य आग्नेयदिग्भागे
रामसेतोः उत्तरदिग्भागे गङ्गा-यमुना-सरस्वती-भीमरथी-गौतमी-नर्मदा-
गण्डकी-कृष्णवेणी-तुङ्गभद्रा-चन्द्रभागा-मलापहा-कावेरी-कपिला-ताम्रपर्णी-
वेगवती-पिनाकिनी-क्षीरनद्यादि अनेक-महानदी-विराजिते इन्द्रप्रस्थ-
यमप्रस्थ-अवन्तिकापुरी-हस्तिनापुरी-अयोध्यापुरी-मथुरापुरी-मायापुरी-
काशीपुरी-काशीपुरी-द्वारकादि अनेकपुण्यपुरी-विराजिते वाराणसी-चिदम्बर-
श्रीशैल-अहोबिल-वेङ्कटाचल-रामसेतु-जम्बुकेश्वर-कुम्भघोण-हालास्य-
गोकर्ण-अनन्तशयन-गया-प्रयागादि अनेकपुण्यक्षेत्र-परिवृते सकलजगत्स्रष्टुः
परार्धद्वयजीविनः ब्रह्मणः प्रथमे परार्धे पञ्चाशत् अब्दात्मके अतीते द्वितीये
परार्धे पञ्चाशद्-अब्दादौ प्रथमे वर्षे प्रथमे मासे प्रथमे पक्षे प्रथमे दिवसे
अहि द्वितीये यामे तृतीये मुहूर्ते पार्थिव-कूर्म-प्रलयानन्त-श्वेतवराह-ब्राह्म-
सावित्र्याख्य-सप्त-कल्पानां मध्ये श्वेतवराहकल्पे स्वायम्भुव-स्वारोचिष-
उत्तम-तामस-रैवत-चाक्षुषाख्येषु षट्सु मनुषु अतीतेषु सप्तमे वैवस्वतमन्वन्तरे
अष्टाविंशतितमे कलियुगे प्रथमे पादे युधिष्ठिर-विक्रम-शालिवाहन-
विजय-अभिनन्दन-नागार्जुन-कलिभूषाख्य शकपुरुष मध्यपरिगणितेन
शालिवाहनशके बौद्धावतारे ब्राह्म-दैव-पित्र्य-प्राजापत्य-बार्हस्पत्य-सौर-चान्द्र
सावन-नक्षत्राख्य-नवमान-मध्य-परिगणितेन सौर-चान्द्रमान-द्वयेन प्रवर्तमाने

प्रभवादीनां षष्ठ्याः संवत्सराणां मध्ये क्रोधि-नाम-संवत्सरे दक्षिणायने वर्ष-ऋतौ सिंह-श्रावण-मासे शुक्ल-पक्षे पौर्णमास्यां शुभतिथौ इन्दुवासर-युक्तायां श्रवण-नक्षत्र (०८:०८; श्रविष्ठा-नक्षत्र)युक्तायां शोभन-योगयुक्तायां भद्रा-करण (१३:३२; बव-करण)युक्तायाम् एवं-गुण-विशेषण-विशिष्टायाम् अस्यां पौर्णमास्यां

अनादि-अविद्या-वासनया प्रवर्तमाने अस्मिन् महति संसारचक्रे विचित्राभिः कर्मगतिभिः विचित्रासु योनिषु पुनः पुनः अनेकधा जनित्वा केनापि पुण्यकर्मविशेषेण इदानीन्तन-मानुष-द्विजजन्मविशेषं प्राप्तवतः मम जन्माभ्यासात् जन्मप्रभृति एतत्क्षणपर्यन्तं बाल्ये वयसि कौमारे यौवने वार्धके च जागृत्-स्वप्न-सुषुप्ति-अवस्थासु मनो-वाक्-कायैः कर्मेन्द्रिय-ज्ञानेन्द्रिय-व्यापारैश्च सम्भावितानां रहस्यकृतानां प्रकाशकृतानां ब्रह्महनन-सुरापान-स्वर्णस्तेय-गुरुदारगमन-तत्संसर्गाख्यानां महापातकानां, महापातक-अनुमन्तृत्वादीनाम् अतिपातकानां, सोमयागस्थ-क्षत्रिय-वैश्य-वधादीनां समपातकानां, गोवधादीनाम् उपपातकानां मार्जारवधादीनां सङ्कलीकरणानां, कृमिकीटवधादीनां मलिनीकरणानां, निन्दित-धनादान-उपजीवनादीनाम् अपात्रीकरणानां, मद्याघ्राणनादीनां जातिभ्रंशकराणां विहितकर्मत्यागादीनां प्रकीर्णकानां, ज्ञानतः सकृत्कृतानां, अज्ञानतः असकृत्कृतानां, अत्यन्ताभ्यस्तानां निरन्तराभ्यस्तानां चिरकालाभ्यस्तानां नवानां नवविधानां बहूनां बहुविधानां सर्वेषां पापानां सद्यः अपनोदनार्थं भास्करक्षेत्रे विनायकादिसमस्तहरिहरदेवतासन्निधौ ... पौर्णमास्याम् अध्यायोपाकर्म करिष्ये। तदङ्गम् अवगाह्य महानदीस्नानं करिष्ये। इति सङ्कल्प्य दर्भान्निरस्य अप उपस्पृश्य

अतिक्रूर महाकाय कल्पान्त दहनोपमा।

भैरवाय नमस्तुभ्यम् अनुज्ञां दातुम् अर्हसि॥

दुर्भोजन-दुरालाप-दुष्प्रतिग्रह-सम्भवम् ।
पापं हर मम क्षिप्रं सहायकन्ये नमोऽस्तु ते॥

त्रिरात्रं जाह्नवीतीरे पञ्चरात्रं तु यामुने।
सद्यः पुनातु कावेरी पापमामरणान्तिकम्॥

गङ्गा गङ्गेति यो ब्रूयाद्योजनानां शतैरपि।
मुच्यते सर्वपापेभ्यो विष्णुलोकं स गच्छति॥

स्नात्वा धौतवस्त्रं धृत्वा कुलाचारवत् पुण्ड्रधारणं च कृत्वा आचम्य यज्ञोपवीतं धारयेत्।

॥ यज्ञोपवीत-धारणम् ॥

शुक्लाम्बरधरं + शान्तये। प्राणायामः।

ममोपात्त-समस्त-दुरित-क्षयद्वारा श्रीपरमेश्वरप्रीत्यर्थम् श्रावण्यां पौर्णमास्याम्
अध्यायोपाकर्मणि श्रौत-स्मार्त-विहित-नित्यकर्मानुष्ठान-सदाचार-योग्यता-
सिद्ध्यर्थं ब्रह्मतेजोऽभिवृद्ध्यर्थं यज्ञोपवीत-धारणं करिष्ये।

अस्य श्री-यज्ञोपवीत-धारण-महामन्त्रस्य परब्रह्म ऋषिः, त्रिष्टुप् छन्दः,
परमात्मा देवता। यज्ञोपवीत-धारणे विनियोगः।

य॒ज्ञो॒प॒वी॒तं॑ । प॒र॒मं॑ । प॒वि॒त्रं॑ । प्र॒जाप॑तेः । यत् । स॒ह॒जं॑ । पुर॒स्तात्॑ । आ॒यु॒ष्यं॑ ।
अ॒ग्न्यं॑ । प्र॒ति॒मु॒ञ्च॒-शु॒भ्रं॑ । य॒ज्ञो॒प॒वी॒तं॑ । बल॑मस्तु । तेजः॑ ॥

इति यज्ञोपवीतं धृत्वा, ॐ। आचम्य।

उपवीतं भिन्नतन्तुं जीर्णं कश्मलदूषितम्। विसृजामि जले ब्रह्मन् वर्चो
दीर्घायुरस्तु मे।

इति जीर्णम् उपवीतं विसृज्य पुनराचमनं कुर्यात्।

॥ ब्रह्मचारिणां मौञ्जी-बन्धनम् ॥

इ॒यं॑ ० दु॒रु॒क्ता॒त् ० प॒रि॒बा॒ध॑मा॒ना ० श॒र्म ० व॒रू॒थं ० पु॒न॒ती ० नः॑ ० आ॒गा॑त्।
 प्रा॒णा॒पा॒ना॒भ्या॑ ० ब॒लं ० आ॒भ॒र॑न्ती ० प्रि॒या ० दे॒वाना॑ ० सु॒भगा॑ ० मे॒ख॒ला ० इ॒यम्॥
 ऋ॒त॒स्य॑ ० गो॒प्त्री ० त॒प॑सः ० प॒र॒स्पी ० घ॒ृती ० र॒क्षः ० स॒ह॑मा॒ना ० अ॒रा॑तीः। सा नः॑ ०
 स॒म॒न्तं ० अ॒नु॑ ० प॒री॑हि ० भ॒द्र॒या ० भ॒र्ता॑रः ० ते ० मे॒ख॒ले ० मा रि॑षाम॥

॥ ब्रह्मचारिणां कृष्णाजिन-धारणम् ॥

मि॒त्र॒स्य॑ ० च॒क्षुः ० ध॒रु॒णं ० ब॒ली॒यः ० ते॒जः ० य॒श॒स्वि ० स्थ॒वि॒रं ० स॒मि॑द्धम्।
 अ॒ना॒ह॒न॒स्यं॑ ० व॒स॑नं ० ज॒रि॒ष्णु ० प॒री॑दं ० वा॒जि ० अ॒जिनं॑ ० द॒धेऽह॑म्॥

॥ ब्रह्मचारिणां दण्ड-धारणम् ॥

सु॒श्र॒वः॑ ० सु॒श्र॒व॑सं ० मा॒ कुरु॑ ० यथा॒ त्वं ० सु॒श्र॒वः॑ ० सु॒श्र॒वाः॑ ० अ॒सि॑ ० ए॒वम॑हं ०
 सु॒श्र॒वः॑ ० सु॒श्र॒वाः॑ ० भू॒या॒सं ० यथा॒ त्वं ० सु॒श्र॒वः॑ ० दे॒वाना॑ ० नि॒धि॒गो॒पः ० अ॒सि॑ ०
 ए॒वम॑हं ० ब्रा॒ह्म॒णा॒नां ० ब्र॒ह्मा॑णः ० नि॒धि॒गो॒पः ० भू॒या॒सम् ॥

॥ काण्डऋषि-तर्पणम् ॥

आचम्य। शुक्लाम्बरधरं + शान्तये। प्राणायामः।

ममोपात्त-समस्त-दुरित-क्षयद्वारा श्रीपरमेश्वरप्रीत्यर्थम् अद्यपूर्वोक्त एवं
 गुण-विशेषण-विशिष्टायाम् अस्यां श्रावण्यां पौर्णमास्याम् अध्यायोपाकर्माङ्गं
 काण्डऋषि-तर्पणं करिष्ये।

निवीती। उपवीतमङ्गुष्ठयोः सक्तं कृत्वा। सतिलाक्षताभिः अद्भिः ऋषितीर्थेन
 त्रिस्त्रिः।

प्रजापतिं काण्डऋषिं तर्पयामि। सोमं काण्डऋषिं तर्पयामि। अग्निं काण्डऋषिं तर्पयामि। विश्वान् देवान् काण्डऋषींस्तर्पयामि।

सा॑हिती॒र्देवताः॑ उपनिषदस्तर्पयामि। याज्ञिकी॒र्देवताः॑ उपनिषदस्तर्पयामि। वारुणी॒र्देवताः॑ उपनिषदस्तर्पयामि। ब्रह्माणं स्वयम्भुवं तर्पयामि। ब्रह्मतीर्थेन। सदसस्पतिं तर्पयामि।

उपवीती। आचम्य।

॥ वेदारम्भः ॥

शुक्लाम्बरधरं + शान्तये। प्राणायामः।

ममोपात्त-समस्त-दुरित-क्षयद्वारा श्रीपरमेश्वरप्रीत्यर्थम् श्रावण्यां पौर्णमास्याम् अध्यायोपाकर्मणि वेदारम्भं करिष्ये।

इति सङ्कल्प्य। अप उपस्पृश्य।

ॐ श्रीगुरुभ्यो नमः। हरिः ओ(४)म्।

इ॒षे त्वो॒र्जे त्वा वा॒यवः॑ स्थोपा॒यवः॑ स्थ दे॒वो वः॑ सवि॒ता प्रा॒र्पय॑तु श्रेष्ठ॑तमाय॒ कर्म॑ण॒ आ प्या॑यध्वम॒घ्निया दे॒वभा॒गमूर्ज॑स्वतीः पय॑स्वतीः प्र॒जाव॑तीरनमी॒वा अ॑य॒क्ष्मा मा वः॑ स्तेन ई॒शत॒ माऽघ॑श॒सो रु॒द्रस्य॑ हे॒तिः परि॑ वो वृणक्तु ध्रु॒वा अ॒स्मिन्गो॑प॒तौ स्या॑त ब॒ह्वीर्य॑ज॒मान॑स्य प॒शून्पा॑हि॥

य॒ज्ञस्य॑ घो॒षद॑सि प्रत्यु॒ष्टः रक्षः॑ प्रत्यु॒ष्टा अ॒रा॑तयः प्रेय॑म॒गाद्धि॑षणा ब॒र्हि॒रच्छ॑ मनु॑ना कृ॒ता स्व॒धया॑ वि॒त॑ष्टा त आ॒व॑हन्ति क॒वयः॑ पु॒रस्ता॑द्दे॒वेभ्यो॑ जु॒ष्टमि॑ह ब॒र्हि॒रास॑दे॒ दे॒वानां॑ परि॒षूत॑म॒सि व॒रु॒षवृ॑द्धम॒सि दे॒व॑ब॒र्हिर्मा त्वा॒ऽन्व॒ङ्गा ति॒र्यक्प॑र्व ते रा॒ध्या॑समाच्छे॒त्ता ते मा रि॑षं दे॒व॑ब॒र्हिः श॒तव॑ल्शं वि रौ॒ह स॒हस्र॑वल्शा वि व॒यः रु॒हेम॑ पृथि॒व्याः स॒म्पृचः॑ पा॒हि सु॑स॒म्भृता॑ त्वा

सम्भ॑रा॒म्यदि॑त्यै रा॒स्नाऽसी॑न्द्रा॒ण्यै स॒न्नह॑नं पृषा ते॑ ग्र॒न्थिं ग्र॑न्थातु स ते॒
माऽऽस्था॑दिन्द्र॒स्य त्वा बा॒हुभ्या॑मुद्य॑च्छे बृह॒स्पते॑र्मूर्धा ह॑राम्यु॒र्वन्तरि॑क्षमन्वि॒हि
देव॑ङ्गमम॑सि॥

शु॒न्ध॒ध्वं दै॒व्याय॑ कर्म॒णे देव॑य॒ज्यायै॑ मा॒तरि॑श्व॒नो घ॒र्मोऽसि॑ द्यौर॑सि पृथि॒व्यसि॑
वि॒श्वधा॑या अ॒सि पर॒मेण॑ धाम्ना दृ॒ह॑स्व मा ह्वा॒र्वसू॑नां प॒वित्र॑मसि श॒तधा॑रं
वसू॑नां प॒वित्र॑मसि स॒हस्र॑धारः हुतः स्तो॒को हु॒तो द्र॒प्सोऽग्नये॑ बृह॒ते
नाका॑य स्वाहा द्यावा॑पृथि॒वीभ्या॑ सा वि॒श्वायुः सा वि॒श्वव्य॑चाः सा
वि॒श्वक॑र्मा स॒म्पृच्य॑ध्वमृ॒तावरी॑रू॒र्मिणी॑र्मधु॒मत्त॑मा म॒न्द्रा धन॑स्य सा॒तये सोमे॑न
त्वाऽऽत॑न॒च्मीन्द्रा॑य दधि वि॒ष्णो ह॒व्यः र॑क्षस्व॥

कर्म॑णे वां दे॒वेभ्यः॑ शके॒यं वे॒षाय॑ त्वा प्र॒त्युष्ट॑ रक्षः प्र॒त्युष्टा॑ अरा॑तयो
धूर॑सि धूर्व धूर्व॑न्तं धूर्व तं योऽस्मान्धूर्व॑ति तं धूर्व यं व॒यं धूर्वा॑मस्त्वं
दे॒वाना॑मसि स॒न्नि॒तमं प॑प्रि॒तमं जुष्ट॑तमं वहि॑तमं दे॒वहू॑तम॒महु॑तमसि ह॒विर्धानं॑
दृ॒ह॑स्व मा ह्वा॒र्मि॒त्रस्य॑ त्वा चक्षु॑षा प्रेक्षे मा भे॒र्मा सं वि॑क्था मा त्वा॑
हि॒सि॒षमु॑रु वा॒ताय॑ दे॒वस्य॑ त्वा स॒वितुः॑ प्र॒सवे॑ऽश्विनो॒र्बाहु॑भ्या॑ पू॒ष्णो
हस्ता॑भ्याम॒ग्नये जुष्टं॑ निर्व॒पाम्य॑ग्री॒षोमा॑भ्यामिदं दे॒वाना॑मिद॒मु नः स॒ह
स्फा॑त्यै त्वा ना॒रा॒त्यै सु॒व॒र॒भि वि॒ख्येषं॑ वै॒श्वान॒रं ज्योति॑र्दृ॒ह॑न्ता॒न्दुर्या॑
द्यावा॑पृथि॒व्योर्ब॑न्त॒रि॒क्षमन्वि॒ह्यदि॑त्यास्त्वो॒पस्थे॑ सादया॒म्यग्ने॑ ह॒व्यः र॑क्षस्व॥
ॐ॥

ॐ॥ ब्र॒ह्म स॒न्धत्तं॑ तन्मे जि॒न्वत॑म्। क्ष॒त्रः स॒न्धत्तं॑ तन्मे जि॒न्वत॑म्। इ॒षः
स॒न्धत्तं॑ तां मे जि॒न्वत॑म्। ऊ॒र्जः स॒न्धत्तं॑ तां मे जि॒न्वत॑म्। र॒यिः स॒न्धत्तं॑
तां मे जि॒न्वत॑म्। पु॒ष्टिः स॒न्धत्तं॑ तां मे जि॒न्वत॑म्। प्र॒जाः स॒न्धत्तं॑ तां मे
जि॒न्वत॑म्। प॒शून्स॒न्धत्तं॑ तान्मे जि॒न्वत॑म्। ॐ॥

ॐ भ॒द्रं कर्णे॑भिः शृणु॒याम॑ दे॒वाः। भ॒द्रं प॑श्येमा॒क्षभि॑र्यज॒त्राः। स्थि॒रैरङ्गै॑स्तुष्टु॒वाꣳसं॑
व्यशे॑म दे॒वहि॑तं यदायुः। स्व॒स्ति न॒ इन्द्रो॑ वृ॒द्धश्र॑वाः। स्व॒स्ति नः॑ पू॒षा
वि॒श्ववे॑दाः। स्व॒स्ति न॒स्ताक्ष्यो॑ अरि॑ष्टनेमिः। स्व॒स्ति नो॒ बृह॑स्पति॑र्दधातु॥ ॐ॥

ॐ॥ सं॒ज्ञानं॑ वि॒ज्ञानं॑ प्र॒ज्ञानं॑ जा॒नद॑भिजा॒नत्। स॒ङ्कल्प॑मानं प्र॒कल्प॑मानमुप॒-
कल्प॑मानमुप॑कृ॒प्तं क्लृ॑प्तम्। श्रेयो॒ वसी॑य आ॒यत्सम्भू॑तं भू॒तम्। चि॒त्रः के॒तुः
प्र॒भाना॑भा॒न्सम्भान्। ज्योति॑ष्माꣳस्तेज॑स्वाना॒तपꣳस्तप॑न्नभि॒तप॑न्। रोच॑नो
रोच॑मानः शोभ॑नः शोभ॑मानः क॒ल्याणः॑। दर्शा॑ दृष्टा दर्श॑ता वि॒श्वरू॑पा
सुदर्श॑ना। आ॒प्याय॑माना॒ प्याय॑माना॒ प्याया॑ सूनृ॒तेरा॑। आ॒पूर्य॑माणा॒ पूर्य॑माणा
पूर॑यन्ती पूर्णा॒ पौर्ण॑मा॒सी। ॐ॥

ॐ॥ प्र॒सु॒गम॑न्ता॒ धिय॑सान॒स्यं स॒क्षणिं॑ व॒रेभि॑र्व॒राꣳ अ॒भि षु॒ प्रसी॑दत ।
अ॒स्माक॑मिन्द्रं उ॒भयं॑ जुजोषति यत्सौ॒म्यस्यान्ध॑सो बु॒बोध॑ति । अ॒नृ॒क्षरा॑
ऋ॒जवः॑ सन्तु पन्था॒ येभिः॑ सखा॒यो यन्ति॑ नो व॒रेय॑म् । सम॑र्य॒मा सं भगो॑ नो
निनी॒यात्सञ्ज्ञा॑स्प॒त्यꣳ सु॒यम॑मस्तु दे॒वाः। ॐ॥

ॐ॥ अथातः दर्शपूर्णमासौ व्याख्यास्यामः। प्रातरग्निहोत्रं हुत्वा।
अन्यमाहवनीयं प्रणीय। अग्नीनन्वादधाति। नगतश्रियोऽन्यमग्निं प्रणयति॥
ॐ॥

ॐ॥ अथ कर्माणि — आचारात् — यानि गृह्यन्ते॥ ॐ॥

ॐ॥ अथातः — सामयाचारिकान् धर्मान् व्याख्यास्यामः॥ ॐ॥

ॐ॥ अथ शिक्षां प्रवक्ष्यामि — पाणिनीयं मतं यथा॥ ॐ॥

ॐ पञ्चसंवत्सरमयं युगाध्यक्षं प्रजापतिम्॥ ॐ॥

ॐ॥ मयरसतजभन लगसम्मितं भ्रमति वाङ्मयं जगति यस्य॥ ॐ॥

ॐ॥ गौः। ग्मा। ज्मा। क्ष्मा। क्षा। क्षमा। क्षोणी। क्षितिः। अवनिः। ॐ॥

ॐ॥ अ इ उ ण्। ऋ लृ क्। ए ओ ङ्। ऐ औ च्। ह य व र द्। ल ण्।
ज म ङ् ण न म्। झ भ ञ्। घ ढ ध ष्। ज ब ग ड द श्। ख फ छ ठ
थ च ट त व्। क प य्। श ष स र्। ह ल्। इति माहेश्वराणि सूत्राणि॥
ॐ॥

ॐ॥ वृद्धिरादैच्। अदेङ्गुणः॥ ॐ॥

ॐ॥ अथातश्छन्दसां विवृतिं व्याख्यास्यामः॥ ॐ॥

ॐ॥ गीर्नः श्रेयः। धेनवश्रीः। रुद्रस्तु नम्यः। भगो हि याज्यः। धन्येयं नारी।
धनवान् पुत्रः॥ ॐ॥

ॐ॥ अथ वर्णसमाम्नायः॥ ॐ॥ ॐ॥ अथातो धर्मजिज्ञासा॥ ॐ॥ ॐ॥
अथातो ब्रह्मजिज्ञासा॥ ॐ॥

ॐ॥ अ॒ग्निमी॑ळे पु॒रोहि॑तं य॒ज्ञस्य॑ दे॒वमृ॑त्विज॒म॥ हो॒ता॑रं रत्न॒धात॑मम्॥ ॐ॥

ॐ॥ अ॒ग्र आ॒याहि॑ वी॒तये॑ गृ॒णानो॑ ह॒व्यदा॑तये। नि होता॑ स॒त्सि ब॒र्हिषि॑॥
ॐ॥

ॐ॥ श॒त्रो दे॒वीर॒भिष्ट॑य॒ आपो॑ भवन्तु पी॒तये॑। शं यो॒र॒भिस्त्र॑वन्तु नः॥ ह॒रिः
ॐ॥

ॐ॥ नमो॑ ब्रह्म॒णे नमो॑ अ॒स्त्व॒ग्नये॑ नमः॑ पृथि॒व्यै नम॑ ओष॒धीभ्यः॑। नमो॑ वा॒चे
नमो॑ वा॒चस्प॑तये॒ नमो॑ विष्ण॒वे बृ॒हते॑ करोमि॥ (त्रिः)

ॐ तत्सत्॥

॥ गायत्री-जपः ॥

आचमनम्। पवित्रपाणिः। दर्भेष्वासीनः। दर्भान् धारयमाणः।

शुक्लाम्बरधरं + शान्तये। प्राणायामः।

ममोपात्त-समस्त-दुरित-क्षयद्वारा श्री-परमेश्वर-प्रीत्यर्थं शुभे शोभने मुहूर्ते
अद्य ब्रह्मणः द्वितीयपरार्धे श्वेतवराहकल्पे वैवस्वतमन्वन्तरे अष्टाविंशतितमे
कलियुगे प्रथमे पादे जम्बूद्वीपे भारतवर्षे भरतखण्डे मेरोः दक्षिणे पार्श्वे
शकाब्दे अस्मिन् वर्तमाने व्यावहारिके प्रभवादीनां षष्ठ्याः संवत्सराणां
मध्ये क्रोधि-नाम-संवत्सरे दक्षिणायने वर्ष-ऋतौ सिंह-श्रावण-मासे कृष्ण-
पक्षे प्रथमायां शुभतिथौ भौमवासरयुक्तायां शतभिषङ्-नक्षत्रयुक्तायाम्
अतिगण्ड-योगयुक्तायां बालव-करण (१०:१५; कौलव-करण)युक्तायाम्
एवं-गुण-विशेषण-विशिष्टायाम् अस्यां प्रथमायां

मिथ्याधीत-दोष-प्रायश्चित्तार्थं दोषवत्सु अपतनीय-प्रायश्चित्तार्थं संवत्सर-
प्रायश्चित्तार्थं च अष्टोत्तरसहस्रसङ्ख्याया सावित्रीं समिधम् आधास्ये
(अथवा अष्टोत्तरसहस्रसङ्ख्याया गायत्रीमहामन्त्रजपं करिष्ये)। इति सङ्कल्प्य
दर्भान्निरस्य अप उपस्पृश्य

प्रणवस्य ऋषिर्ब्रह्मा इत्याद्यारभ्य अष्टोत्तरसहस्रगायत्रीजपं कृत्वा प्राणायामं
कृत्वा उपस्थानं कृत्वा पवित्रं विसृज्य आचामेत्।

यद्वा---सत्यां शक्तौ समिदाहुतिं कुर्यात्।

श्रोत्रियागारादाहृतेऽग्नौ यथाविधिप्रतिष्ठापिते परिस्तीर्णे परिषिक्ते घृतेनाभ्युज्य
एकैकशः प्रणवव्याहृतिपूर्वया गायत्र्या समित्सहस्रमादध्यात्। न स्वाहाकारः।
परिषिच्य उपतिष्ठेत्।

 generated on **October 5, 2025**

Downloaded from <http://stotrasamhita.github.io> | [StotraSamhita](#) | [Credits](#)